

Geurbeleidsvisie

augustus 2014

Inhoud

1	INLEIDING	3
2	BELEIDSKADERS	4
2.1	INLEIDING	4
2.2	PLATTELANDSVISIE	4
2.3	OMGEVINGSVISIE OVERIJSEL	4
3	WETTELIJK KADER	5
3.1	ACHTERGROND WET GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ	5
3.2	INHOUD WET GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ	5
4	MOGELIJKHEDEN VOOR LOKAAL GEURBELEID	6
4.1	Globale kaders geurverordening	6
4.1.1	<i>Afwijkingsmogelijkheid geurwet</i>	6
4.2	VOOR- EN NADELEN	6
4.3	SITUATIE DALFSEN	7
4.4	ONDERSCHIED TUSSEN EXTENSIEVE EN INTENSIEVE VEEHOUDERIJ	8
4.5	LINTBEOUWING EN BEBOUWDE KOM	8
4.5.1	<i>Lintbebouwing</i>	8
4.5.2	<i>Bebouwde kom</i>	9
4.6	SCHADEVERGOEDING	9
5	TOETSING AAN DE WET GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ	11
5.1	BENODIGDE STAPPEN VOOR EEN GEURVERORDENING	11
5.1.1	<i>Uitvoeren quick scan</i>	11
5.1.2	<i>Is er inspraak bij het vaststellen van een geurverordening?</i>	11
5.1.3	<i>Status geurvisie</i>	12
5.1.4	<i>Overleg omliggende gemeenten</i>	12
5.2	TOETSING GEURVERORDENING AAN GEURWET	12
5.2.1	<i>Woon- en leefklimaat</i>	13
6	VOORBEELDEN ANDERE OVERHEDEN	14
6.1	INLEIDING	14
6.2	STAPHORST	14
6.3	HARDENBERG	14
6.4	DE WOLDEN	15
6.5	ONDERZOEK PROVINCIE OVERIJSEL	15
7	CONCLUSIES	16
	BIJLAGE 1: WET GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ	17

1 Inleiding

Bij vergunningverlening voor veehouderijen is de beoordeling van geurhinder een belangrijk onderdeel.¹ De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) is het toetsingskader voor geurhinder afkomstig van veehouderijen. De Wgv biedt gemeenten de mogelijkheid om binnen bepaalde grenzen eigen geurbeleid te ontwikkelen en normen aan te passen, dit moet in een verordening door de gemeenteraad worden vastgelegd. Afwijken van de wettelijke normen is zowel naar boven als naar beneden mogelijk. Voor het gebied waarvoor de afwijkende normen gaan gelden, moet dan wel eerst een gebiedsvisie worden opgesteld, waarin voor dat gebied de relatie wordt gelegd tussen de beoogde ruimtelijke ontwikkeling en de geurbelasting. De gemeentelijke geurnormen moeten in een gemeentelijke verordening worden vastgelegd.

Het college van B&W heeft zowel in 2010 als 2012 besloten om geen geurbeleid voor de gemeente Dalfsen te ontwikkelen. Het college heeft in 2013 het signaal afgegeven om toch te kijken naar mogelijkheden van een verordening voor veehouderijen. Hebben zij met een geurverordening meer ruimte om te ondernemen en is dit wenselijk etc.? Daarbij is de wens uitgesproken om een geurverordening te ontwikkelen voor veehouderijen waarvoor vaste geurafstanden gelden.

In deze nota wordt uiteengezet wat de visie van de gemeente is, welke wettelijke eisen de Wgv stelt, wat voor- en nadelen zijn. Deze visie dient als onderbouwing voor de geurverordening.

Binnen de gemeente Dalfsen is de extensieve veehouderij sterk vertegenwoordigd. Dit gaat vooral om melkveehouderijen. Deels zijn deze gelegen in lintbebouwingen zoals Ruitenveen.

Het buitengebied van de gemeente is een actief gebied. De verschillende functies, zoals recreatie, natuur, landbouw en wonen, zijn onderling met elkaar verweven en daarmee bepalend voor de waarde van het landschap. Enerzijds draagt deze vorm van functiemenging bij aan het typerende beeld van dit landschap, anderzijds worden de melkveehouderijbedrijven soms belemmerd in hun bedrijfsontwikkeling door de omliggende woningen. De gemeente komt op voor het belang van ondernemers en vindt het belangrijk dat ook agrarische ondernemers zich kunnen ontwikkelen.

Met de inwerkingtreding van de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) op 1 januari 2007 hebben gemeenten beleidsruimte gekregen voor het leveren van maatwerk dat is afgestemd op de milieuhygiënische situatie en de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van de extensieve veehouderijen en de omliggende functies. De gemeente Dalfsen heeft de mogelijkheid om een kortere minimumafstand tussen een extensieve veehouderij en een geurgevoelig object te accepteren, om op die manier de veehouderijen niet te beperken in hun bedrijfsvoering en uitbreidingsmogelijkheden, maar ook om eventuele gewenste ruimtelijke ontwikkelingen in de directe omgeving van de veehouderijen mogelijk te maken. Hiervoor zijn een geurbeleidsvisie en een geurverordening opgesteld. Deze geurbeleidsvisie geeft een onderbouwing om af te wijken van de afstanden zoals opgenomen de Wgv.

¹ Voor de duidelijkheid wordt opgemerkt dat deze notitie gaat over geur van veehouderijen en niet over geuremissie door industrie. Daar is andere wetgeving op van toepassing.

2 Beleidskaders

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden kort de belangrijkste (ruimtelijke) geldende beleidskaders geschetst. Dit zijn de gemeentelijke plattelandsvisie en de provinciale Omgevingsvisie.

2.2 Plattelandsvisie

Het zal de vraag zijn in hoeverre geurbeleid past bij de gemeentelijke plattelandsvisie uit 2007. In de plattelandsvisie heeft de gemeenteraad zijn integrale visie gegeven op de ontwikkelingen in het buitengebied en de kleine kernen. Worden belangen van agrariërs en de leefomgeving voldoende tegen elkaar afgewogen? De plattelandsvisie erkent het belang van agrarische ontwikkeling, maar zegt ook 'de landbouw van de toekomst heeft aandacht voor innovatie, diversificatie, duurzaamheid, de nieuwste (milieu-)technieken en samenwerking in de keten.' Past hier oprekking van geurnormen in?

In de plattelandsvisie zijn de ontwikkelingen in het buitengebied in samenhang in beeld gebracht en zijn de toekomstige ontwikkelingsrichtingen van het landelijk gebied en de kleine kernen aangegeven. In de plattelandsvisie is veel aandacht besteed aan agrarische bedrijvigheid. Deze zal een belangrijke rol blijven houden in grote delen van de gemeente Dalfsen. Alleen de manier waarop zal verschillen door ontwikkelingen in de markt en de omgeving. De landbouw zal grootschaliger worden en intensiever, maar op minder bedrijven plaatsvinden. De landbouw van de toekomst heeft zoals gezegd aandacht voor innovatie, diversificatie, duurzaamheid, de nieuwste (milieu-)technieken en samenwerking in de keten. Grootschaligheid leidt ook tot grotere en/of meer gebouwen per bedrijf. Uitbreiding van intensieve veehouderij is in de gehele gemeente volgens het bestemmingsplan mogelijk, mits voldaan wordt aan de milieuwetgeving (IPPC, Natura2000, etc.).

Bestaande bedrijfsmatige agrarische bedrijven moeten zich in de toekomst kunnen blijven ontwikkelen. Dat geldt zowel voor de bestaande grondgebonden bedrijven als de aanwezige intensieve veehouderijen. Beide dienen voldoende bouwmogelijkheden te hebben om te kunnen uitbreiden of om te kunnen voldoen aan milieueisen, eisen van dierwelzijn etc.

- Nieuwvestiging (nieuwe bouwlocatie) en hervestiging (bestaande bouwlocatie) van intensieve veehouderij is niet mogelijk in elk deelgebied, maar wordt niet per definitie geweerd (zie ontwikkelingsmogelijkheden per deelgebied). Als hervestiging op een bestaande bouwlocatie mogelijk is, dan heeft dat altijd de voorkeur boven nieuwvestiging. In geval van nieuwvestiging gaat de voorkeur uit naar bedrijven die uit de gemeente Dalfsen komen.
- Uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van agrarische bedrijven wordt, indien nodig, gedaan met de best beschikbare technieken (ALARA-principe).

2.3 Omgevingsvisie Overijssel

De provincie Overijssel heeft het streekplan, verkeer- en vervoerplan, waterhuishoudingsplan en milieubeleidsplan samengevoegd tot één Omgevingsvisie. Het provinciale beleidsplan voor de fysieke leefomgeving van Overijssel. Provinciale Staten hebben op 3 juli 2013 de actualisatie van de Omgevingsvisie vastgesteld.

In de Omgevingsvisie wordt gesteld: *Bieden van ontwikkelingsmogelijkheden voor bedrijfsontwikkeling in de landbouw, onder voorwaarden van generiek instrumentarium (zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik), ontwikkelingsperspectieven en gebiedskenmerken. Landbouwbedrijven faciliteren we om zich te ontwikkelen en in te spelen op veranderingen.*

Daarbij ligt het primaat op de extensieve veehouderijen. Voor intensieve veehouderijen gelden aanvullende voorwaarden.

In de Omgevingsvisie worden ook richtlijnen gesteld voor de milieukwaliteit, bijvoorbeeld luchtkwaliteit/geur. Daarbij wordt gesteld de nadruk ligt op de intensieve veehouderijen en wordt ingezet op toepassing van luchtwassers etc. De extensieve veehouderij wordt daarbij buiten beschouwing gelaten.

3 Wettelijk kader

3.1 Achtergrond Wet geurhinder en veehouderij

Sinds 1 januari 2007 is de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv, zie bijlage 1) het toetsingskader in het omgevingsrecht voor milieuaspecten bij veehouderijen. Veehouderijen kunnen ruimtelijke ontwikkelingen belemmeren of onmogelijk maken, denk aan nieuwe woningbouwlocaties. Anderzijds kunnen veehouderijen in hun ontwikkeling worden beperkt door hun omgeving. De Wgv biedt de mogelijkheid om voor een bepaalde omgeving een eigen niveau vast te stellen van acceptabele geurhinder. Hiermee wordt een bepaald woon- en leefklimaat geboden en gegarandeerd. Ook kan de gemeente hiermee sturing geven aan de ruimtelijke ontwikkeling van het gebied, door vanuit de milieukant al tijdig rekening te houden met mogelijke, gewenste ruimtelijke ontwikkelingen. De gemeente kan dan ook meer de regie in handen krijgen bij het bepalen van de ontwikkelingen in de veehouderijsector in haar gemeente.

3.2 Inhoud Wet geurhinder en veehouderij

De Wgv geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object (bijvoorbeeld een woning). Er zijn twee methoden voor de beoordeling van de geur van een veehouderij:

1. Als de geuremissie van een dier bekend is, wordt met het verspreidingsmodel 'V-Stacks vergunning' de geurbelasting op een geurgevoelig object berekend. De geurbelasting op het geurgevoelig object wordt getoetst aan de normen (in de wet 'waarden' genoemd). De Wgv stelt in artikel 3 vier standaardnormen: voor concentratiegebieden / niet-concentratiegebieden en bebouwde kom / buiten de bebouwde kom. Concentratiegebieden worden ingedeeld volgens bijlage 1 van de Meststoffenwet (globaal zijn dit Oost-Nederland en Oost-Brabant/Noord-Limburg). De gemeente Dalfsen is een niet-concentratiegebied. De normen zijn daarvoor:
 - binnen de bebouwde kom: maximaal 2,0 odour units per kubieke meter lucht;
 - buiten de bebouwde kom: maximaal 8,0 odour units per kubieke meter lucht.

Ter vergelijking, de normen voor een concentratiegebied zijn:

- binnen de bebouwde kom: maximaal 3,0 odour units per kubieke meter lucht;
- buiten de bebouwde kom: maximaal 14,0 odour units per kubieke meter lucht.

2. Als de geuremissie van een dier niet bekend is, stelt de wet minimumafstanden tussen de veehouderij en een geurgevoelig object. Deze zijn ook in de wet vastgelegd (artikel 4 en 5). De afstanden zijn 100 meter tot een geurgevoelig object binnen de bebouwde kom en 50 meter tot een geurgevoelig object buiten de bebouwde kom. De geuremissies per dier en de minimumafstanden voor pelsdieren zijn opgenomen in de Regeling geurhinder en veehouderij.

Bij gemeentelijke verordening kunnen gemeenten afwijken van de wettelijke normen middels een geurverordening. Meer hierover in hoofdstuk 4.

Onder de veehouderijen met vaste afstanden behoren de volgende diercategorieën: melkkoeien (A1), zoogkoeien (A2), vrouwelijk jongvee (A3), fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar (A7) en paarden (K1 tot en met K4).

4 Mogelijkheden voor lokaal geurbeleid

4.1 Globale kaders geurverordening

Gemeenten mogen bij verordening van de normen in de Wgv afwijken, binnen bepaalde grenzen (artikel 6 van de wet, zie bijlage 1). Afwijkende normen gelden binnen een bepaald gebied. Het hanteren van afwijkende normen moet worden onderbouwd vanuit een ruimtelijke visie op de ontwikkeling van het gebied, de zogenaamde gebiedsvisie. Daarbij moet een relatie worden gelegd met de bestaande en te verwachten achtergrondbelasting aan geur in het gebied. Anders dan bij voorgaande geurwetten het geval was, is het mogelijk maatwerk te leveren, niet per bedrijf of object, maar per gebied. Zo kunnen oplossingen worden gezocht voor de eventuele spanning tussen voortbestaan/ontwikkeling van veehouderijen en de ontwikkeling van bijv. dorpskernen of recreatie. De gemeenteraad kan zo een balans vinden tussen de gewenste ruimte voor de veehouderijen enerzijds en de bescherming van gevoelige objecten anderzijds. Het is mogelijk om de normen zowel te verruimen als te beperken. Daarbij moet een afweging gemaakt worden tussen agrarische ontwikkelingsmogelijkheden en een schoon leefklimaat voor burgers.

Bij het opstellen van een geurverordening gaat het om een groot gebied, zelfs als er in slechts een klein deel knelpunten zijn m.b.t. ruimtelijke ordening. Het is af te raden om voor een klein gebied een mini-gebiedsvisie en mini-verordening opstellen en pas daarna voor het omliggende groter gebied een verordening. Bij de onderbouwing van een verordening worden de geursituatie en de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen in een gebied betrokken. Zelfs wanneer besloten wordt om voor een kleiner deelgebied afwijkende normen te stellen, zal dat gedaan moeten worden tegen het licht van wat er in het gebied als geheel mogelijk en gewenst is.

De Wgv geeft aan dat de motivatie voor het hanteren van andere geurnormen in de volgende redenen gelegen kan zijn:²

1. planologische overwegingen om knelpunten op te lossen met betrekking tot woonplannen,
2. op grond van een andere beleving van geur,
3. een combinatie van beide.

4.1.1 Afwijkingsmogelijkheid geurwet

Volgens artikel 6 van de Wgv kan bij gemeentelijke verordening worden bepaald dat andere waarden voor geurbelasting van toepassing zijn binnen (een deel) van het gemeentelijk grondgebied, met dien verstande dat deze waarde:

- binnen de bebouwde kom niet minder mag bedragen dan 0,1 ouE/m³ en niet meer mag bedragen dan 8,0 ouE/m³ en,
- buiten de bebouwde kom niet minder mag bedragen dan 2,0 ouE/m³ en niet meer mag bedragen dan 20 ouE/m³.

Daarnaast kan bij gemeentelijke verordening worden bepaald dat binnen (een deel) van het grondgebied een andere afstand van toepassing is als 'vaste afstand', met dien verstande dat deze:

- ten minste 50 meter bedraagt indien het geurgevoelige object binnen de bebouwde kom is gelegen, en
- ten minste 25 meter bedraagt indien het geurgevoelige object buiten de bebouwde kom is gelegen.

4.2 Voor- en nadelen

In algemene zin kan worden gesteld dat het opstellen van een geurverordening voordelen kan hebben, maar zeker ook nadelen. Hieronder zijn een aantal voor- en nadelen op een rij gezet. Voor de goede orde, de lijst met nadelen is langer dan de lijst met voordelen. Het geeft wel aan dat goede besluitvorming en afweging van te nemen stappen nodig is.

Voordelen geurverordening

- Mogelijk bestaande (ruimtelijke) knelpunten kunnen worden opgelost door andere (soepelere) waarden toe te passen in de plaats van de standaard norm(en).
- Veehouderijen krijgen de mogelijkheid om zich in een agrarische gemeente te blijven ontwikkelen.

² bron: memorie van toelichting Wet Geurhinder en Veehouderij, paragraaf 3.4, en de toelichting bij artikel 8 lid 2 Wgv

- Eventueel bestaande spanningen/knelpunten tussen voortbestaan/ontwikkeling van veehouderijen en de ontwikkeling van dorpskernen of recreatie kan worden weggenomen; Maar dit voordeel zou ook van nadelige invloed kunnen zijn. Immers, het milieu zou wel eens meer gebaat kunnen zijn met toepassing van de best beschikbare technieken i.p.v. een geurverordening met verruiming van de normen.
- De gemeenteraad kan min of meer een balans vinden tussen de gewenste ruimte voor de veehouderijen enerzijds en de bescherming van gevoelige objecten anderzijds.
- De gemeente kan per gebied kiezen welk beschermingsniveau zij haar burgers wil bieden.

Nadelen geurverordening

- Een verordening doet geen recht aan de bedrijven die de afgelopen jaren al maatregelen hebben genomen en geld hebben geïnvesteerd om te voldoen aan de wettelijke eisen.
- De verordening moet worden afgestemd met buurgemeenten en er moet draagvlak worden gecreëerd bij burgers en veehouders. Ontwikkeling van landbouwgebieden is een prima streven, maar er zijn ook andere belangen (denk aan toerisme, wonen, etc.).
- Een verordening kan leiden tot verschuiving van (grotere) uitbreidingsmogelijkheden en kan tot nieuwe 'spanningen' leiden bijv. in relatie tot landschapsinpassing (grotere bouwblokken).
- Het vertraagt het in behandeling nemen van aanvragen door een eventueel te nemen aanhoudingsbesluit om mogelijk ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan.
- De verordening beïnvloedt de voorwaarden voor te verlenen omgevingsvergunningen en kan daarmee op zienswijzen van belanghebbenden stuiten.
- Een geurverordening is eigenlijk bedoeld om knelpunten in een gebied weg te nemen en niet om bijvoorbeeld alleen ondernemers te stimuleren.
- Door het geven van ruimere afstandsnormen wordt de veehouderij niet gestimuleerd om een duurzamere bedrijfsvoering op te zetten en technieken toe te passen.
- Het vaststellen van een gemeentelijke geurverordening vergt een behoorlijk budget en een daaraan gekoppelde inspanning qua tijdsduur. Hoeveel is nog niet duidelijk.
- Op termijn kunnen door een geurverordening ongewenste ontwikkelingen ontstaan door schaalvergroting van de veehouderij. Een bedrijf met bijv. 100 melkkoeien en een minimale afstand van 100 meter, zou met een verordening op 50 meter van geurgevoelige objecten mogen. Maar door de trend van schaalvergroting kan het zo zijn dat er over een paar jaar een bedrijf is met 300 melkkoeien op die 50 meter afstand. Dit kan op bezwaren van burgers stuiten.
- Er ontstaat steeds meer maatschappelijke discussie over gezondheid in relatie tot veehouderij. Verspreiding van dierziekten, fijn stof, etc. Als kortere afstanden worden toegestaan, heeft dit mogelijk negatieve effecten op de gezondheid.

4.3 Situatie Dalfsen

Er zijn in de gemeente Dalfsen tot nu toe nauwelijks knelpunten aanwezig op geurgebied. Agrariërs hebben over het algemeen voldoende mogelijkheden voor hun bedrijfsvoering en verdere uitbreiding. De huidige geurnormering heeft tot nu toe niet tot veel knelpunten geleid. Verder biedt de plattelandsvisie voldoende basis voor agrarische bedrijven voor ontwikkelingsmogelijkheden.

Wel zijn er enkele problemen in de gebieden met lintbebouwing, zoals Ruitenveen en Meeleweg. In deze linten worden nog in bedrijf zijnde extensieve veehouderijen afgewisseld met (historische) woonboerderijen en overige burgerwoningen. De veehouderijen zijn vaak dicht op de omliggende woningen gelegen. Dit is een voortvloeiende uitkomst van het verleden, toen de toenmalige veehouderijen op korte afstand van elkaar werden gebouwd. Er is daarom sprake van een situatie die een historisch verleden kent.

In de huidige situatie is geen sprake van klachten over geurhinder door de bestaande veehouderijen met vaste afstanden. Om deze redenen is gekeken naar de mogelijkheden om de vaste afstanden te verkleinen. Als randvoorwaarde is hierbij gesteld dat er rekening moet worden gehouden met het woon- en leefklimaat.

De Wgv leverde enkele jaren geleden problemen op voor het nieuwbouwplan De Nieuwe Landen II in Lemelerveld. Door het aanpassen van de geurnormen kon de nieuwbouw wel plaatsvinden. Uit onderzoek bleek verder dat dit geen negatieve gevolgen heeft. Deze geurverordening is in 2011 vastgesteld.

4.4 Onderscheid tussen extensieve en intensieve veehouderij

De Wgv biedt gemeenten veel vrijheid om geurbeleid te maken en eigen normen vast te stellen. De wetgever (en Raad van State) bemoeit zich nauwelijks met de inhoud. Van belang is dat er een visie is wat men wil met geurbeleid en dat belangen goed worden afgewogen.

De gedachte kan ontstaan dat er tussen veehouderijen onderscheid gemaakt kan worden. Als men bijvoorbeeld vindt dat rundveehouderijen (waarvoor vaste geurafstanden gelden) beter in de gemeente passen en geen overlast veroorzaken, dan kunnen daarvoor de normen worden bijgesteld. Intensieve veehouderijen (met berekende geurnormen) zijn meestal anders van aard, denk aan varkenshouderijen of pluimveebedrijven. In die sectoren worden al vaak innovatieve technieken toegepast. Het is dan een vraag of men daarvoor wel ruimere normen wil.

Het is lastig om goed beargumenteerd alleen voor rundveehouderijen een geurverordening te maken. Het beeld van andere gemeenten in Nederland is vrij divers. Er zijn genoeg voorbeelden van geurverordeningen zowel de combinatie extensieve/intensieve veehouderijen, als voor alleen extensieve veehouderijen.

De volgende argumenten spelen een rol om intensieve veehouderijen buiten beschouwing te laten:

- De impact op de leefomgeving is vele malen groter dan bij verkleining van de afstand bij vaste afstandsdieren. De geurcontour van een intensieve veehouderij kan vele tientallen tot wel vele honderden meters bedragen.
- Hinder van geur is subjectief, wat de één hinderlijk vindt, kan door een ander als minder vervelend worden ervaren. Het is echter wel zo dat de geur van intensieve veehouderijen als varkenshouderijen en pluimveehouderijen in de regel als minder prettig worden ervaren.
- Versoepeling van de normering met geurfactoren leidt tot meer geurgehinderden.
- Versoepeling van de geurnormering kan leiden tot ongewenste belemmeringen van verschillende woningbouwprojecten.
- Uit onderzoek is gebleken dat de binnen de gemeente aanwezige intensieve veehouderijen geen direct geurprobleem hebben, waardoor zij niet zouden kunnen uitbreiden. Middels toepassing van de laatste stand der techniek is immers eventueel vaak uitbreiding mogelijk.

Voor het opstellen van de geurverordening en deze beleidsvisie wordt met betrekking tot de veehouderijen met vaste afstanden het uitgangspunt gehanteerd dat deze bedrijven de maximale ontwikkelingsruimte krijgen. De extensieve veehouderij in de gemeente dient behouden te blijven en ontwikkelingsperspectief te krijgen binnen de randvoorwaarden uit de regionale en gemeentelijke visies en plannen.

4.5 Lintbebouwing en bebouwde kom

4.5.1 Lintbebouwing

Lintbebouwing is een aparte categorie bebouwing, het heeft specifieke kenmerken. De woonbebouwing, de agrarische bedrijfsbebouwing en de 'anders dan agrarische' bedrijfsbebouwing zijn dicht op elkaar gesitueerd. Dit heeft tot gevolg dat (bedrijfs)woningen veelal zijn gelegen binnen de (geur)hindercirkels van omliggende (agrarische) bedrijven. In deze linten worden nog in bedrijf zijnde extensieve veehouderijen afgewisseld met (historische) woonboerderijen en overige burgerwoningen. De veehouderijen zijn vaak dicht op de omliggende woningen gelegen. Dit is een voortvloeiende vanuit het verleden, toen de toenmalige veehouderijen op korte afstand van elkaar werden gebouwd. Er is derhalve sprake van een situatie die een historisch verleden kent.

Van lintbebouwing in de gemeente Dalfsen is een goed voorbeeld te geven: het gebied Ruitenveen in Nieuwleusen. Maar ook de gebieden Meeleweg, Westeinde-Westerveen zijn te zien als lintbebouwing.

Verwacht wordt dat (toekomstige) geurknelpunten zich met name voordoen in de lintbebouwingen. In veel gevallen betreft dit cultuurhistorische lintbebouwingen.

Duurzame veehouderijen in de gemeente zijn van essentieel belang voor het beheer van het buitengebied van de gemeente. Voor het landelijk gebied van Dalfsen en voor de van oorsprong agrarische bebouwingslinten in de kernen is de geur, die wordt veroorzaakt door agrarische activiteiten, onderdeel van de leefomgeving in dit gebied. Dat maakt het mogelijk om in het landelijke gebied, maar ook in of aan de rand van de bebouwde kom te werken met een hogere geurbelasting en dus lagere afstandsnormen voor geurhinder. Bij een afwijking van de vaste afstandsnorm voor melkveebedrijven op grond van de Wgv zal de toename in geurbelasting voor de naburige woningen en andere geurgevoelige functies op moeten wegen tegen het behoud en versterken van de kwaliteit van de leefomgeving in het landelijk gebied. Binnen de ruimte die de Wgv biedt, is door de wetgever dan ook al rekening gehouden met een eventuele toename van geurhinder voor derden.

4.5.2 Bebouwde kom

De mate van bescherming van geurgevoelige objecten is afhankelijk van de ligging en van de aard van het gevoelig object. Voor de ligging wordt onderscheid gemaakt in ligging binnen of buiten de bebouwde kom. Het begrip 'bebouwde kom' is in de Wgv niet gedefinieerd, evenmin als in de Wet op de Ruimtelijke Ordening (Wro). In de Memorie van Toelichting bij de Wgv is aangegeven dat de grens van de bebouwde kom 'niet wordt bepaald door de Wegenverkeerswet, maar evenals in de ruimtelijke ordening door de aard van de omgeving. Een plaatsnaambord met de aanduiding 50 km of 30 km is dus niet bepalend. Binnen een bebouwde kom is de op korte afstand van elkaar gelegen bebouwing geconcentreerd tot een samenhangende structuur.' Als bebouwde kom wordt beschouwd: 'het gebied dat door aaneengesloten bebouwing overwegend een woon- en verblijffunctie heeft' en waarin (dus) veel mensen per oppervlakte-eenheid daadwerkelijk wonen of verblijven. Het ligt dan ook voor de hand voor de grenzen van de bebouwde kom aan te sluiten bij wat in de ruimtelijke ordening (het plaatselijke bestemmingsplan) daaronder wordt verstaan.

De genoemde gebieden Ruitenveen, Meeleweg, Westeinde zijn in het bestemmingsplan buitengebied opgenomen. Het ligt daarmee voor de hand om voor de daarin gelegen veehouderijen dan ook de afstanden te hanteren voor buiten de bebouwde kom. De grenzen van de bebouwde kommen zijn, zoals hierboven aangegeven, vooral bepaald op basis van de bestemmingsplannen voor de dorpen en het buitengebied.

4.6 Schadevergoeding

De Wet geurhinder en veehouderij vergunt geen rechten, maar is het nieuwe toetsingskader bij aanvragen om een omgevingsvergunning milieu van veehouderijen. Rechten worden alleen vergund bij vergunning. Verder is door de wetgever onderzocht in hoeverre belanghebbenden een schadevergoeding kunnen eisen op basis van een door de gemeente opgestelde geurverordening. Het onderzoek en de conclusies inzake de mogelijkheden tot schadevergoeding zijn verwoord in het rapport "Verordening Wet geurhinder en veehouderij en schadevergoeding" van 5 februari 2007 van AKD Prinsen Van Wijmen NV. De conclusies inzake de mogelijkheden tot aanspraak op schadevergoeding in verband met het door de gemeente vaststellen van een geurverordening zijn er volgens hen niet.

In beginsel maakt een verordening geen aanspraken mogelijk op grond van het gelijkheidsbeginsel. Een belangrijk argument daarvoor is dat dit beginsel met name aan de orde komt wanneer een of meer belanghebbenden in onevenredige mate beperkt worden in hun huidige bedrijfsvoering.

Geconstateerd is, dat de verordening niet ziet op een of enkele belanghebbenden. Bovendien legt de verordening geen onevenredige beperking van een huidige bedrijfsuitoefening op. De verordening heeft geen invloed op reeds vergunde situaties. Toekomstige uitbreidingsmogelijkheden worden wellicht belemmerd, maar zij respecteert bestaande rechten.

Er kan evenmin op grond van de artikelen 15.20 en 15.21 van de Wet milieubeheer aanspraak op schadevergoeding worden gemaakt. Artikel 15.20 ziet op schade tengevolge van een aantal beschikkingen indien deze een onevenredige last aan de vergunninghouder opleggen. De verordening en een daarop verleende vergunning beperkt eerder vergunde activiteiten echter niet. Artikel 15.21 van de Wet milieubeheer biedt een grondslag voor een schadevergoeding ten gevolge van een aantal met name genoemde besluiten van algemene strekking, de Wgv wordt daarin niet genoemd.

5 Toetsing aan de Wet geurhinder en veehouderij

5.1 Benodigde stappen voor een geurverordening

Volgens de Wgv betreft de gemeenteraad voor een geurverordening in elk geval:

- a. de huidige en de te verwachten geursituatie vanwege de veehouderijen in het gebied;
- b. het belang van een geïntegreerde aanpak van de verontreiniging, en
- c. de noodzaak van een even hoog niveau van de bescherming van het milieu.

Daarnaast moet ook rekening worden gehouden met één van de volgende criteria:

- d. de gewenste ruimtelijke inrichting van het gebied, óf
- e. de afwijkende relatie tussen geurbelasting en geurhinder.

De te nemen stappen en de mate van detaillering is een keuze van de gemeente en is niet voorgeschreven in de geurwet. De handreiking bij de geurwet en de praktijk bij andere Nederlandse gemeenten leert dat het zorgvuldige trajecten zijn. Aan de basis van een verordening ligt dan ook een gemeentelijke visie op de gewenste ontwikkeling van een gebied. Te behandelen punten daarbij zijn:

- Toekomstvisie op gewenste ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente;
- Waarom moet worden afgeweken van de wettelijke normstelling uit de geurwet;
- Kan de gewenste ruimtelijke visie met wettelijke normen worden gerealiseerd of zijn er in de huidige situatie geurknelpunten en is daarvoor (in sommige gebieden) een afwijkend beschermingsniveau nodig?
- Gegevens verzamelen over veehouderijen en geurgevoelige objecten;
- Analyse huidige geursituatie in relatie tot toekomstvisie;
- Bepalen draagvlak verschillende belanghebbende partijen.

De bevindingen uit de gebiedsvisie worden vertaald naar de geurverordening. In de geurverordening wordt voor (een deel van) de gemeente een afwijkende geurnorm of 'vaste afstand' vastgesteld. De geurverordening wordt uiteindelijk door de gemeenteraad vastgesteld.

5.1.1 Uitvoeren quick scan

De invoering van de Wgv heeft geleid tot een verschuiving in uitbreidingsmogelijkheden en inzichten rondom de geursituatie. In de handreiking bij de geurwet wordt geadviseerd een quick scan uit te voeren, of de gemeente nu uiteindelijk wel of niet besluit tot het opstellen van een verordening. Met behulp van gegevens over de veehouderijen wordt de geurbelasting berekend op geurgevoelige objecten, zodat snel duidelijk is of er knelpunten optreden. Dat wil zeggen of op locaties de geurhinder ongewenst hoog is dan wel dat gewenste ontwikkelingen voor veehouderijen, woningbouw of recreatie worden belemmerd. Op basis van de resultaten kan worden besloten in een zogenoemde gebiedsvisie de gebleken knelpunten nader te onderzoeken - of te constateren dat de wettelijke normstelling voldoet en verdere actie niet nodig is.

De quick scan is vooral aan te bevelen als men wil afwijken van de normen met odour units (dus berekend). Voor vaste afstanden is het moeilijk om de problematiek op een zelfde wijze in kaart te brengen.

5.1.2 Is er inspraak bij het vaststellen van een geurverordening?

De geurwet stelt geen specifieke eisen aan de procedure voor de geurverordening. Inspraak is geregeld in de gemeentelijke inspraakverordening. Voor Dalfsen geldt dat in de inspraakverordening staat dat elk bestuursorgaan ten aanzien van eigen bevoegdheden besluit of inspraak wordt verleend. De raad is bevoegd om een geurverordening vast te stellen.

De lijn is dat het voornemen om een geurverordening vast te stellen (dus al voordat er iets ter inzage gelegd zou kunnen worden) door het college wordt behandeld. Na de ter inzage termijn zal de raad dan een oordeel geven over de definitieve verordening, daarbij gebruik makend van een eventuele nota van zienswijzen.

5.1.3 Status geurvisie

De geurbeleidsvisie op zich heeft geen juridische status. In de handreiking bij de Wgv wordt geadviseerd om de visie vast te laten stellen door de gemeenteraad en op te nemen als bijlage bij de geurverordening. In de verordening worden de afwijkende normen opgenomen.

5.1.4 Overleg omliggende gemeenten

Een geurverordening met een andere norm en/of afstand, kan effect hebben op de uitbreidingsmogelijkheden voor veehouderijen in nabijgelegen gemeenten. Om die reden is overleg voorgeschreven met de nabijgelegen gemeenten (artikel 9 van de Wgv). Dalfsen heeft geen overleg gevoerd met omliggende gemeenten over de andere afstanden. Er wordt namelijk geen directe gevolgen voorzien voor veehouderijen in omliggende gemeenten.

5.2 Toetsing geurverordening aan geurwet

In § 5.1 is opgenomen aan welke kaders een geurverordening moet worden getoetst.

A Huidige en te verwachten geursituatie in het gebied

In de huidige situatie is geen sprake van klachten over geurhinder door de bestaande veehouderijen met vaste afstanden. Om deze redenen is gekeken naar de mogelijkheden om de vaste afstanden te verkleinen. Als randvoorwaarde is hierbij gesteld dat er rekening moet worden gehouden met het woon- en leefklimaat.

De verwachting is dat de geursituatie nauwelijks zal veranderen bij het verkleinen van de vaste afstanden. Hierbij is een inschatting gemaakt van de geurhinder die wordt veroorzaakt door dieren waarvoor geen geuremissiefactoren gelden (zoals melkvee, jongvee en paarden).

B Het belang van een geïntegreerde aanpak van de verontreiniging

De IPPC-richtlijn beoogt een geïntegreerde aanpak (preventie en bestrijding) van verontreiniging. Afwenteling van een verontreiniging moet worden voorkomen, teneinde een hoog niveau van bescherming voor 'het milieu in zijn geheel' te bevorderen (overwegingen 7 en 9 van de richtlijn). Daarom moet bij het opstellen van een verordening niet alleen met de geursituatie, maar ook met de andere milieucompartimenten rekening worden gehouden. De gemeente zal andere, kleinere vaste afstanden gaan hanteren. In het belang van een geïntegreerde aanpak van de verontreiniging is, met betrekking tot de aangepaste vaste afstanden, het volgende in beschouwing genomen:

- de andere afstanden leiden niet tot een concentratie aan veehouderijen in de nabijheid van voor ammoniak kwetsbare gebieden;
- de andere afstanden staan een geïntegreerde aanpak van de verontreiniging door het toepassen van de best beschikbare technieken niet in de weg.

Bij veehouderijen met vaste afstanden bestaan de best beschikbare technieken vaak nog uit het gebruik van traditionele stalsystemen. Technieken met een hoger energieverbruik dan traditionele stalsystemen (zoals luchtwassers) worden in deze veehouderij nauwelijks toegepast. In de toekomst is de verwachting dat ammoniakemissiereductie voornamelijk kan worden verkregen door voermaatregelen.

C Noodzaak van een even hoog niveau van de bescherming van het milieu

De gemeentelijke afweging resulteert in andere afstanden, die generiek zijn in een gebied. De combinatie van:

- a) de andere afstanden die de in de wet vastgelegde boven- en ondergrenzen niet overschrijden;
 - b) de mogelijkheid van toepassing van artikel 2 tweede lid Wgv tot het weigeren van de vergunning en
 - c) het toepassen van beste beschikbare technieken;
- waarborgen voor het milieu in zijn geheel ten minste een gelijkwaardig niveau van bescherming, in vergelijking met de situatie waarin alle veehouderijen individueel zouden worden beoordeeld.

D De gewenste ruimtelijke inrichting van het gebied

Een andere afstand wordt gemotiveerd door de gemeentelijke visie op het deel van het gemeentelijke grondgebied, waarvoor het stellen van die waarde of afstand wordt overwogen. De visie bevat de gewenste ruimtelijke inrichting in het gebied, in ieder geval ten aanzien van de ontwikkeling van de veehouderijsector en van geurgevoelige objecten. De handreiking bij de Wgv stelt dat het voor de hand ligt om te motiveren of en, zo ja, hoe en in welke mate de andere normstelling en vaste afstand aan realisering van de visie bijdraagt. In de gebiedsvisie is de 'plattelandvisie' als belangrijkste basis

voor de gewenste ruimtelijke ontwikkeling genomen. Uitgangspunt is handhaving van ontwikkelingsruimte voor de extensieve landbouw met het accent op de rundveehouderij. In het "echte" buitengebied van de gemeente, wat vooral gekenmerkt wordt door een lage bebouwingsdichtheid) wil de gemeente de vaste afstand verkleinen. De gebieden in het lint en buurtschappen verdienen speciale aandacht. Deze gebieden zijn historisch zodanig van opzet dat veehouderijbedrijven relatief dicht op woningen zitten en zich hebben ontwikkeld. Gelet op de historisch gegroeide situatie in deze gebieden wil de gemeente de veehouderij laten ontwikkelen op een afstand van minimaal 50 meter, zijnde de wettelijke afstanden van het buitengebied. Indien er echter een bestaande situatie is op grond van een milieuvergunningen of milieumelding waarbij een kortere afstand is aangegeven van het emissiepunt tot een geurgevoelig object dan geldt deze afstand met een minimale afstand van 25 meter.

De gemeente wil op deze wijze de veehouderij zich het meest laten ontwikkelen in die gebieden waar deze ontwikkeling het meest gewenst is. De ontwikkelingsmogelijkheden van woningbouw en van de extensieve veehouderijen wordt hierdoor niet onnodig beperkt. Een belangrijk aspect hierbij is dat er op deze wijze volgens de gemeente veel rekening moet worden gehouden met het woon- en leefklimaat van omwonenden. Op grond van het bovenstaande kan worden gesteld dat de gemeente voldoende rekening heeft gehouden met de gewenste ruimtelijke ontwikkeling in het gebied en de motivatie in overeenstemming is met hetgeen de Wgv vereist.

5.2.1 Woon- en leefklimaat

In de handreiking behorende bij de Wgv wordt geurhinder afkomstig van veehouderijen in verband gebracht met een waarde voor de leefkwaliteit. Er is sprake van geurhinder als mensen zijn blootgesteld aan geur en dat als hinderlijk ervaren. De mate waarin mensen geur als hinderlijk ervaren is niet alleen afhankelijk van

de mate van blootstelling, maar ook van de onaangenaamheid van de geur en de binding die de mensen hebben met de veehouderij die de geur veroorzaakt. Het is aan de gemeente om te bepalen welk leefklimaat in een bepaald gebied wordt nagestreefd.

De centrale vraag is of een goed woon- en verblijfklimaat kan worden gegarandeerd. Geur kan in de leefomgeving hinder veroorzaken. Een te hoge geurbelasting zal kunnen leiden tot vermindering van het welzijn van de bewoners/gebruikers van geurgevoelige objecten. Geurhinder kan ook leiden tot lichamelijke en psychische klachten. Het algemene stankbeleid is door het ministerie van VROM beschreven in de Herzien Note Stankbeleid uit 1994 en in aanvulling daarop in de Brief rijksbeleid geur uit 1995. De brief is opgenomen in de Nederlandse emissierichtlijn lucht (NeR). Als algemeen uitgangspunt in het geurbeleid is dat (nieuwe) hinder moet worden voorkomen. Daarvan afgeleid is de volgende beleidslijn:

- als er geen hinder is, zijn maatregelen niet nodig;
- indien er sprake van hinder is, dan moeten passende maatregelen worden getroffen, gericht op het zoveel mogelijk verlagen van de geurhinder.

Voor veehouderijen waar een vaste afstand voor geldt, is in de handreiking behorende bij de Wgv geen link gelegd met een beoordeling van het leefklimaat.

Veehouderijen veroorzaken niet alleen geur ten gevolge van de geuremissie uit de dierenverblijven, maar ook ten gevolge van de aanwezige mestbassins, mestverwerking en opslag van voer. Om te beoordelen of de geurgevoelige objecten in voldoende mate worden beschermd tegen geur is het van belang te beoordelen in hoeverre een bepaalde geurconcentratie als hinderlijk wordt ervaren. Dit is afhankelijk van meerdere factoren. Hierbij geldt het volgende:

- De huidige (mate van) geurbelasting kan worden beschouwd als een typerend gebiedskenmerk.
- De huidige geurbelasting is het gevolg van landbouwbedrijven die van oudsher in de directe omgeving aanwezig waren en die zich langzamerhand hebben ontwikkeld tot de huidige aard en omvang.
- In de huidige situatie zijn bij de gemeente met betrekking tot geurhinder ten gevolge van veehouderijen geen klachten bekend.
- De huidige geurbelasting heeft een aanvaardbaar hinderniveau tot gevolg, ook nabij woongebieden.

6 Voorbeelden andere overheden

6.1 Inleiding

Er zijn in Nederland verschillende gemeenten die al bezig zijn geweest of nog bezig zijn met geurbeleid. In Overijssel geldt dit slechts voor enkele gemeenten. Hieronder wordt van de gemeenten Staphorst, Hardenberg en de Drentse gemeente De Wolden aangegeven welk beleid daar geldt.

Daarnaast wordt ingegaan op een quickscan die de provincie heeft laten uitvoeren door Alterra.

6.2 Staphorst

De lokale verbindingsweg die Staphorst, Rouveen en de Lichtmis aan elkaar verbindt, bestaat voor een groot deel uit historische boerderijen die dicht op elkaar zijn geplaatst. Veel gebouwen in dit gebied, ook wel 'De Streek' genoemd, zijn aangemerkt als Rijksmonument. Ruimtelijke ontwikkelingen zoals uitbreiding van veehouderijen of functieveranderingen, waren nagenoeg onmogelijk vanwege de geurhindercircels die op de agrarische bedrijven rusten. Om gewenste ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken wilde de gemeente Staphorst gebruik maken van de mogelijkheid om zelf afstanden vast te stellen. Na goedkeuring van de raad in september 2007 is opdracht gegeven om de mogelijkheden van een geurverordening met daarin afwijkende normen te inventariseren en op te stellen. In 2009 is het onderzoek uitgevoerd. Dit heeft geleid tot een geurgebiedsvisie en geurverordening. Samengevat zijn de volgende punten in de Staphorster verordening opgenomen:

- Om functieveranderingen binnen 'De Streek' maximaal mogelijk te maken zullen de vaste afstandcircels moeten worden teruggebracht van 100 naar 50 meter.
- Om te voorkomen dat de niet-intensieve bedrijven rond de overige woonkernen van de gemeente Staphorst voor wat betreft het aspect 'geurhinder' zwaarder worden belast, worden de hindercircels van deze bedrijven eveneens teruggebracht naar 50 meter.
- Het aanpassen van de wettelijke norm voor geurbelasting wordt niet noodzakelijk geacht omdat:
 - de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen niet belemmerd worden;
 - het voor 'De Streek' nauwelijks extra mogelijkheden biedt voor functieveranderingen;
 - er voldoende 'geurruimte' is aan de 'te ontwikkelen agrarische linten'.

Aanvullend zullen in de geurverordening de volgende uitgangspunten worden opgenomen:

- Het mogelijk maken van woningsplitsing van karakteristieke of monumentale panden binnen een geurcirkel van 50 meter.
- Het uitgangspunt dat één dubbele bewoning mag overgaan naar maximaal twee woningen met ieder een enkele bewoning, onder die voorwaarde dat de afstanden tot agrarische bedrijven niet wordt verkleind.

6.3 Hardenberg

Op 12 juni 2008 heeft de raad van Hardenberg een aanhoudingsbesluit op grond van de Wgv vastgesteld om zo te voorkomen dat aanvragen milieuvergunningen in behandeling moesten worden genomen die nadelige gevolgen konden hebben voor ruimtelijke ontwikkelingen.

In 2008-2009 is verder onderzoek uitgevoerd naar de achtergrondbelasting in de gemeente Hardenberg. Dit heeft geresulteerd in de Nota "uitwerking van de Wet geurhinder en veehouderijen in de gemeente Hardenberg". Gelet op uitwerking van de kernen, de Toekomstvisie en de gebieden in de Visienota Buitengebied en de achtergrondbelasting van geuremissie, is voorgesteld om de normen voor de geurbelasting op een geurgevoelig object binnen bebouwde kom of buiten de bebouwde kom, kern- en gebiedsafhankelijk als volgt op te hogen:

- Voor de centrale kernen een norm van 3 O_{uE} per m^3 lucht;
- Voor de grote kernen een norm van 4 O_{uE} per m^3 lucht;
- Voor kleine kernen en diverse lintbebouwingen in de gemeente een norm van 5 O_{uE} per m^3 lucht;
- Voor de provinciale ecologische hoofdstructuur, Hoogenweg, diverse lintbebouwing in de gemeente en in een zone rondom de woonkernen een norm van 8 O_{uE} per m^3 lucht;
- Voor de resterende gebieden buiten de bebouwde kom een norm van 14 O_{uE} per m^3 lucht.

De gevolgen van de aanpassing van de norm zijn doorgerekend. Dit heeft tot gevolg dat de achtergrondbelasting met circa 25 tot 40% toeneemt indien alle veehouderijen de geboden geurruimte maximaal opvullen (worstcase benadering).

De woningen in de wijken aan de randen van de kernen komen in de range van 4-8 Ou_E per m^3 lucht terecht. Het daarbij behorende woon- en leefklimaat kan dan nog als goed beoordeeld worden.

6.4 De Wolden

Gemeente De Wolden stimuleert de agrarische sector met aangepast geurbeleid. De gemeente De Wolden is een landelijk gelegen gemeente waarbinnen de agrarische sector een belangrijke economische drager is. De gemeente wil deze sector stimuleren door voorwaarden te scheppen om uitbreiding en verbreding van veehouderijen mogelijk te maken door bijvoorbeeld de geurnormen die gelden voor veehouderijen aan te passen. Hiervoor is een onderzoek ingesteld met als resultaat een geurgebiedsvisie.

Het is mogelijk om lokaal af te wijken van de landelijke norm. De gemeente wil hier gebruik van maken. Om af te kunnen wijken van bovengenoemde Wet moet de gemeente een geurgebiedsvisie opstellen. Er is onderzoek gedaan naar wat de best passende afstanden en normen zijn voor De Wolden. Voorwaarde daarbij is dat het leefklimaat in de gemeente goed blijft. Uit het onderzoek vloeit voort:

- Dat de afstanden binnen en buiten de bebouwde kom tussen woonhuizen en melkrundveehouderijen omlaag kunnen:
 - van 100 meter naar 50 meter binnen de bebouwde kom en
 - van 50 meter naar 25 meter buiten de bebouwde kom.
- Dat de normen voor geurbelasting binnen en buiten de bebouwde kom tussen woonhuizen en kippen- en varkensbedrijven omhoog kunnen.
- Dat door de verkleining van de afstanden tussen woonhuizen en veehouderijen het splitsen van een voormalige boerderij in twee woonhuizen in sommige situaties makkelijker wordt.

De mogelijkheden daarvoor zijn met de toepassing van dit beleid vergroot.

6.5 Onderzoek Provincie Overijssel

Om de vraag te kunnen beantwoorden of het opstellen van een gebiedsvisie of het afwijken van de landelijk norm gewenst is, is het van belang om inzicht te hebben in de geurhinder in Overijssel en welke ontwikkelingsruimte de landbouwbedrijven hebben binnen de wettelijke normen. Daarnaast is het van belang om inzicht te hebben in de te verwachten toekomstige geursituatie en in hoeverre afwijkende normen lokale knelpunten kunnen oplossen om dit inzicht te krijgen heeft de provincie Overijssel in 2009 onderzoeksinstituut Alterra opdracht gegeven voor het uitvoeren van een verkennende studie naar:

- de huidige en toekomstige geurbelasting vanuit dierenverblijven van de veehouderijen;
- het aantal geurgehinderden;
- het aantal (te verwachten) knelpunten;
- ruimte voor bedrijfsontwikkeling.

Alterra heeft het onderzoek afgerond en gerapporteerd³. De belangrijkste conclusie is dat het opstellen van gemeentelijk geurbeleid alleen relevant is voor die gemeenten waar inderdaad problematische overschrijdingen van grenswaarden te verwachten zijn. Dit is niet in alle gemeenten in Overijssel het geval. Andere conclusies zijn:

- Onderbouwing van afwijkende normen is lastig. Wetgeving stuurt op individuele normen (één bedrijf in relatie tot geurgevoelige objecten), terwijl de cumulatieve belasting de geurhinder bepaalt. Verder ontbreekt het in de wet aan normen voor de maximale cumulatieve belasting.
- Er is volgens wettelijke normen nog voldoende ontwikkelingsruimte voor de intensieve veehouderij, danwel in uitbreiding van geuremissie danwel door inzet van extra technieken, met als bijkomend voordeel dat ook reductie in fijnstof en ammoniak gerealiseerd kan worden;
- Er zijn geen redenen om grootschalig aangepast geurbeleid te gaan voeren; aanscherpen van de normen zal het aantal knelpunten m.b.t. de hindersituaties niet kunnen oplossen, verruimen van de normen biedt meer ontwikkelingsruimte maar die is in principe nog in voldoende mate aanwezig.
- In specifieke situaties kan aanscherpen van normen extra bescherming van woningen opleveren. Bestaande knelpunten kunnen worden opgelost door maatwerk, zoals het plaatsen van luchtwassers.

³ Quick Scan geurbelasting provincie Overijssel, Alterra-rapport 1981, Wageningen, 2009

7 Conclusies

In de voorgaande hoofdstukken is uiteengezet met welke kaders rekening moet worden gehouden, wat de voor- en nadelen zijn van een geurverordening etc. Ook is gekeken naar het verschil in noodzaak voor aanpassing van de geurnormen voor intensieve veehouderijen en veehouderijen met vaste afstanden.

Dit leidt tot de volgende conclusies:

- Verruiming van geurnormen voor de intensieve veehouderij op basis van gemeentelijk wordt niet noodzakelijk en niet wenselijk geacht. Hiervoor blijven de wettelijke normen gehanteerd.
- Op basis van de gebiedsvisie kan een verordening opgesteld worden waarin sprake is van een andere (passende) normering voor veehouderijen met vaste afstanden.
- Op basis van voorgaand beleid is het mogelijk om de vaste afstanden ten opzichte van geurgevoelige objecten in de bebouwde kom en het buitengebied te verkleinen van 100 naar 50 meter respectievelijk van 50 naar 25 meter.

Bijlage 1: Wet geurhinder en veehouderij

Wet van 5 oktober 2006, houdende regels inzake geurhinder vanwege tot veehouderijen behorende dierenverblijven (Wet geurhinder en veehouderij)⁴

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

ALLEN, DIE DEZE ZULLEN ZIEN OF HOREN LEZEN, SALUUT! DOEN TE WETEN:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is regels te stellen met betrekking tot beslissingen inzake vergunningen krachtens de Wet milieubeheer voor veehouderijen, voorzover het betreft geurhinder vanwege tot die veehouderijen behorende dierenverblijven;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

concentratiegebied: concentratiegebied Zuid of concentratiegebied Oost als aangegeven in bijlage I bij de Meststoffenwet, of een als zodanig bij gemeentelijke verordening aangewezen gebied;

dierenverblijf: al dan niet overdekte ruimte waarbinnen dieren worden gehouden;

geuremissiefactor: bij ministeriële regeling vastgestelde geuremissie per dier, behorende bij een daartoe aangewezen diercategorie en huisvestingssysteem;

geurgevoelig object: gebouw, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, wordt gebruikt, waarbij onder «gebouw, bestemd voor menselijk wonen of menselijk verblijf» wordt verstaan: gebouw dat op grond van het bestemmingsplan, bedoeld in artikel 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening, een inpassingsplan als bedoeld in artikel 3.26 of 3.28 van die wet daaronder mede begrepen, de beheersverordening, bedoeld in artikel 3.38 van die wet, of, indien met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van het bestemmingsplan of de beheersverordening is afgeweken, de omgevingsvergunning, bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van laatstgenoemde wet mag worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf;

geurhinder: gevolgen voor het milieu door de emissie van geur;

huisvestingssysteem: gedeelte van een dierenverblijf, waarin dieren van één diercategorie op dezelfde wijze worden gehouden;

omgevingsvergunning: omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder e, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;

veehouderij: inrichting die tot een krachtens artikel 1.1, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht aangewezen categorie behoort en is bestemd voor het fokken, mesten, houden, verhandelen, verladen of wegen van dieren.

Artikel 2

1. Bij een beslissing inzake de omgevingsvergunning voor het oprichten of veranderen van een veehouderij betreft het bevoegd gezag de geurhinder door de geurbelasting vanwege tot veehouderijen behorende dierenverblijven uitsluitend op de wijze als aangegeven bij of krachtens de artikelen 3 tot met 9.
2. Het eerste lid geldt niet voor het weigeren van de omgevingsvergunning op de grond dat door verlening daarvan niet aan artikel 2.14, eerste lid, onder c, onder 1°, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht kan worden voldaan en voor voorschriften die met toepassing van het bepaalde krachtens artikel 2.22, derde lid, van die wet of artikel 1.3c of 8.40 van de Wet milieubeheer worden gesteld om te bereiken dat in de veehouderij ten minste de voor de

⁴ Tekst geldend op: 30-10-2013

veehouderij in aanmerking komende beste beschikbare technieken worden toegepast.

3. In afwijking van het eerste lid is artikel 1.1a van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van overeenkomstige toepassing op het nemen van een beslissing als bedoeld in dat lid. De eerste volzin is niet van toepassing op gevallen als bedoeld in artikel 3, tweede lid, voor zover het betreft een geurgevoelig object dat op of na 19 maart 2000 heeft opgehouden deel uit te maken van een andere veehouderij, en artikel 14, tweede lid.

Artikel 3

1. Een omgevingsvergunning met betrekking tot een veehouderij wordt geweigerd indien de geurbelasting van die veehouderij op een geurgevoelig object, gelegen:
 - a. binnen een concentratiegebied, binnen de bebouwde kom meer bedraagt dan 3,0 odour units per kubieke meter lucht;
 - b. binnen een concentratiegebied, buiten de bebouwde kom meer bedraagt dan 14,0 odour units per kubieke meter lucht;
 - c. buiten een concentratiegebied, binnen de bebouwde kom meer bedraagt dan 2,0 odour units per kubieke meter lucht;
 - d. buiten een concentratiegebied, buiten de bebouwde kom meer bedraagt dan 8,0 odour units per kubieke meter lucht.
2. In afwijking van het eerste lid bedraagt de afstand tussen een veehouderij en een geurgevoelig object dat onderdeel uitmaakt van een andere veehouderij, of dat op of na 19 maart 2000 heeft opgehouden deel uit te maken van een andere veehouderij:
 - a. ten minste 100 meter indien het geurgevoelige object binnen de bebouwde kom is gelegen, en
 - b. ten minste 50 meter indien het geurgevoelige object buiten de bebouwde kom is gelegen.
3. Indien de geurbelasting, bedoeld in het eerste lid, groter is dan aangegeven in dat lid of de afstand, bedoeld in het tweede lid, kleiner is dan aangegeven in dat lid, wordt een omgevingsvergunning, in afwijking van het eerste en tweede lid, niet geweigerd indien de geurbelasting niet toeneemt en het aantal dieren van één of meer diercategorieën niet toeneemt.
4. Indien de geurbelasting, bedoeld in het eerste lid, groter is dan aangegeven in dat lid, het aantal dieren van één of meer diercategorieën toeneemt, en een geurbelastingreducerende maatregel zal worden toegepast, dan wordt een omgevingsvergunning verleend voor zover het betreft de wijziging van het aantal dieren, voorzover de toename van de geurbelasting ten gevolge van die wijziging niet meer bedraagt dan de helft van de vermindering van de geurbelasting die het gevolg zou zijn van de toegepaste geurbelastingreducerende maatregel bij het eerder vergunde veebestand.

Artikel 4

1. De afstand tussen een veehouderij waar dieren worden gehouden van een diercategorie waarvoor niet bij ministeriële regeling een geuremissiefactor is vastgesteld, en een geurgevoelig object bedraagt:
 - a. ten minste 100 meter indien het geurgevoelige object binnen de bebouwde kom is gelegen, en
 - b. ten minste 50 meter indien het geurgevoelige object buiten de bebouwde kom is gelegen.
2. In afwijking van het eerste lid wordt de afstand of de geuremissiefactor voor pelsdieren vastgesteld bij ministeriële regeling.
3. Indien de afstand, bedoeld in het eerste of tweede lid, kleiner is dan aangegeven in dat lid, wordt een omgevingsvergunning, in afwijking van die leden, niet geweigerd indien de afstand tussen de veehouderij en het geurgevoelig object dat binnen de in het eerste of tweede lid bedoelde afstand is gelegen, niet afneemt en het aantal dieren van één of meer diercategorieën waarvoor geen geuremissiefactor is vastgesteld niet toeneemt.

Artikel 5

1. Onverminderd de artikelen 3 en 4 bedraagt de afstand van de buitenzijde van een dierenverblijf tot de buitenzijde van een geurgevoelig object:
 - a. ten minste 50 meter indien het geurgevoelige object binnen de bebouwde kom is gelegen, en
 - b. ten minste 25 meter indien het geurgevoelige object buiten de bebouwde kom is gelegen.
2. Indien de afstand, bedoeld in het eerste lid, kleiner is dan aangegeven in dat lid, wordt een omgevingsvergunning, in afwijking van het eerste lid, niet geweigerd indien de afstand, bedoeld in het eerste lid, niet afneemt en:
 - a. de geurbelasting op het geurgevoelige object dat binnen de in het eerste lid genoemde afstand is gelegen, en het aantal dieren van één of meer diercategorieën, niet toenemen, of
 - b. de in artikel 4 bedoelde afstand tussen de veehouderij en het geurgevoelig object dat binnen de in het eerste lid genoemde afstand is gelegen, niet afneemt en het aantal dieren van één of meer diercategorieën waarvoor geen geuremissiefactor is vastgesteld niet toeneemt.

Artikel 6

1. Bij gemeentelijke verordening kan worden bepaald dat binnen een deel van het grondgebied van de gemeente een andere waarde van toepassing is dan de desbetreffende waarde, genoemd in artikel 3, eerste lid, met dien verstande dat deze andere waarde:
 - a. binnen een concentratiegebied, binnen de bebouwde kom niet minder bedraagt dan 0,1 odour unit per kubieke meter lucht en niet meer dan 14,0 odour units per kubieke meter lucht;
 - b. binnen een concentratiegebied, buiten de bebouwde kom niet minder bedraagt dan 3,0 odour units per kubieke meter lucht en niet meer dan 35,0 odour units per kubieke meter lucht;
 - c. buiten een concentratiegebied, binnen de bebouwde kom niet minder bedraagt dan 0,1 odour unit per kubieke meter lucht en niet meer dan 8,0 odour units per kubieke meter lucht;
 - d. buiten een concentratiegebied, buiten de bebouwde kom niet minder bedraagt dan 2,0 odour units per kubieke meter lucht en niet meer dan 20,0 odour units per kubieke meter lucht.
2. Bij gemeentelijke verordening kan worden bepaald dat een bij die verordening vast te stellen andere waarde of afstand als bedoeld in artikel 3 of 4 van toepassing is voor geurgevoelige objecten die onderdeel hebben uitgemaakt van een veehouderij.
3. Bij gemeentelijke verordening kan worden bepaald dat binnen een deel van het grondgebied van de gemeente een andere afstand van toepassing is dan de afstand, genoemd in artikel 4, eerste lid, met dien verstande dat deze:
 - a. ten minste 50 meter bedraagt indien het geurgevoelige object binnen de bebouwde kom is gelegen, en
 - b. ten minste 25 meter bedraagt indien het geurgevoelige object buiten de bebouwde kom is gelegen.
4. Bij gemeentelijke verordening kan worden bepaald dat binnen een deel van het grondgebied van de gemeente voor pelsdieren een andere afstand van toepassing is met dien verstande dat deze ten minste de helft bedraagt van de afstand, bedoeld in artikel 4, tweede lid.

Artikel 7

1. Om te voorkomen dat een gebied minder geschikt wordt voor het behalen van de met de verordening, bedoeld in artikel 6, te verwezenlijken doelstelling kan de gemeenteraad besluiten dat in afwachting van die verordening een beslissing op een aanvraag voor het oprichten of veranderen van een veehouderij wordt aangehouden.
2. Bij het aanhoudingsbesluit wordt bepaald voor welk gebied het geldt en met ingang van welke dag het in werking treedt.

3. Een aanhoudingsbesluit vervalt op het tijdstip waarop de verordening ter voorbereiding waarvan het besluit is genomen, in werking treedt. Een aanhoudingsbesluit vervalt tevens indien niet binnen een jaar na de datum van inwerkingtreding daarvan het ontwerp voor de verordening bij de raad aanhangig is gemaakt of niet binnen twee jaar na de datum van inwerkingtreding daarvan de verordening in werking is getreden.
4. Een aanhoudingsbesluit wordt bekendgemaakt door terinzagelegging van dit besluit. Artikel 3:42 van de Algemene wet bestuursrecht is van toepassing. Van het aanhoudingsbesluit wordt tevens mededeling gedaan langs elektronische weg.
5. Het bevoegd gezag houdt, in afwijking van artikel 3:18 van de Algemene wet bestuursrecht, de beslissing aan, indien voor het gebied waarop de veehouderij zal worden opgericht of veranderd vóór de dag van ontvangst van de aanvraag een aanhoudingsbesluit in werking is getreden. De aanhouding duurt totdat het aanhoudingsbesluit overeenkomstig het derde lid is vervallen.

Artikel 8

1. Bij het bepalen van de andere waarde of afstand, bedoeld in artikel 6, betreft de gemeenteraad in elk geval:
 - a. de huidige en de te verwachten geursituatie vanwege de veehouderijen in het gebied;
 - b. het belang van een geïntegreerde aanpak van de verontreiniging, en
 - c. de noodzaak van een even hoog niveau van de bescherming van het milieu.
2. Bij het bepalen van de andere waarde of afstand betreft de gemeenteraad tevens:
 - a. de gewenste ruimtelijke inrichting van het gebied, of
 - b. de afwijkende relatie tussen geurbelasting en geurhinder.

Artikel 9

Wanneer voor een gebied als bedoeld in artikel 6 een andere waarde of andere afstand dan genoemd in de artikelen 3 of 4 wordt vastgesteld, en het effect vanwege het vaststellen van die andere waarde of andere afstand doorwerkt naar het grondgebied van een naburige gemeente, kan de gemeenteraad daartoe slechts overgaan na overleg met die naburige gemeente.

Artikel 10

Bij regeling van Onze Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer worden, in overeenstemming met Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, regels gesteld over de wijze waarop:

- a. de geurbelasting, bedoeld in artikel 3, wordt bepaald;
- b. de afstand, bedoeld in de artikelen 3 en 4, eerste lid, wordt gemeten.

Artikel 11

[Wijzigt de Interimwet stad-en-milieubenadering.]

Artikel 12

[Wijzigt de Algemene wet bestuursrecht.]

Artikel 13

De Wet stankemissie veehouderijen in landbouwwontwikkelings- en verwevingsgebieden wordt ingetrokken.

Artikel 14

1. Indien een aanvraag om een vergunning is ingediend voor het tijdstip waarop deze wet met betrekking tot zodanige aanvraag in werking treedt, blijft het voor dat tijdstip ten aanzien van zodanige aanvraag geldende recht van toepassing tot het tijdstip waarop de beschikking op de aanvraag onherroepelijk is geworden.
2. Voor de toepassing van de artikelen 3, 4 en 6 bedraagt de afstand tussen een veehouderij en een woning die op of na 19 maart 2000 is gebouwd:
 - a. op een kavel die op dat tijdstip in gebruik was als veehouderij,
 - b. in samenhang met het geheel of gedeeltelijk buiten werking stellen van de veehouderij, en
 - c. in samenhang met de sloop van de bedrijfsgebouwen die onderdeel hebben uitgemaakt van de veehouderij,ten minste 100 meter indien de woning binnen de bebouwde kom is gelegen en ten minste 50 meter indien de woning buiten de bebouwde kom is gelegen.
3. Het tweede lid is van overeenkomstige toepassing op een geurgevoelig object dat op de in dat lid bedoelde kavel aanwezig is.

Artikel 15

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Artikel 16

Deze wet wordt aangehaald als: Wet geurhinder en veehouderij.